

Sammanfattning

Skåne har varit en av de ledande regionerna av utbyggnad av vindkraft. Regionen har näst mest (2012) installerad effekt i Sverige, men fördelningen mellan kommuner har varit olika. Några av de skånska kommunerna har flest vindkraftverk per kommun i Sverige. Andra har precis fått in sina första handlägningsärenden eller arbetar med att revidera sina vindbruksplaner. Utbyggnaden har lett till lokalt starka åsikter som ifrågasätter nyetableringar. Skånes vindkraftsakademi har arrangerat en seminariereserie för de skånska kommunerna, Länsstyrelsen och Region Skåne med det övergripande målet att förenkla dialogen mellan företag, medborgare och kommun i frågor som uppfattades som problematiska för att skapa förutsättningar för bättre förankring vid eventuellt nya vindkraftsetableringar i Skåne.

Summary

Skåne has been one of the leading regions of wind power development. The region has the second most (2012) installed capacity in Sweden, but with different levels in the municipalities. Some of the municipalities have the most wind power per municipality in Sweden. Others have just received their first errands or are working to revise plans. The expansion has led to locally strong opinions questioning establishments. Skåne wind power academy has organized a series of seminars for the municipalities in Skåne, the County Administrative Board and Region Skåne with the overall objective to simplify the dialogue between businesses, citizens and municipalities on issues perceived as problematic, to create conditions for better legitimacy in the event of new wind power projects in Skåne.

Inledning

Bristande regional kommunikation och samverkan har identifierats som ett hinder för en väl förankrad utbyggnad av vindkraften i Skåne. Enligt studie av C.Bladh, 2011 har de skånska kommunerna god medvetenhet om vindkraft, men djupa intressekonflikter gör dem i regel försiktiga. Samtidigt har motståndet för vindkraft vuxit sig starkare.

Det är av betydelse att samtal och resonemang kan föras tillsammans, över kommungränserna, med länet som helhet i blickfånget. Förståelse och samordning är viktig, även om vi inte nödvändigtvis ska eftersträva samsyn i allt. En komplikation utgörs av att frågor om vindkraft hos många personer har en tendens att slå an starkt emotionella strängar. Därför tenderar sakligheten som horisontlinje lätt att tappas ur sikte i en allmän diskussion. Förmågan att lyfta tillbaka en diskussion, ett samtal, en diskurs till ett sakligt plan blir då en extra svår uppgift för de tjänstemän som har att hantera frågan. Den kräver goda kunskaper och förtrogenhet med de olika perspektiven.

Huvudresultat

Projektet togs emot väl hos deltagarna och har förtydligat hur andra organisationer ser på kommunens arbete, vilka möjliga kommunikationsvägar som finns till medborgare och gett en förståelse hur mångfacetterad vindkraftsvärlden är. Det finns ett stort behov av:

1. Förankring av framtida Översiktsplaner/Vindbruksplaner hos intressenter genom tidig dialog med dessa. *Hur ska en bra medborgarprocess se ut?*
2. Förankringsinsatser i den egna kommunen: vilka mål har vi? Men också från myndigheter *Föreskrifter och råd för vindkraftplaceringar behöver inventeras, samordnas och tydliggöras. Vilka avsteg kan man göra?*

Måluppfyllelse

1. **Förenkla dialogen mellan företag, medborgare och kommun i frågor som uppfattas som problematiska för etablering av vindkraft i Skåne.**

19/33 kommuner, Länsstyrelsen och Region Skåne har tagit del av seminarierien. Totalt har ca 75 personer tagit del. Dialogproblematiken har belysts och möjliga vägar till förenklad sådan har exemplifierats.

2. **Öka tillgängligheten för utbyggnad av vindkraft i Skåne**

Seminarierien har arbetat med att minska låsningar mellan olika intressenter som arbetar för eller emot vindkraftsutbyggnaden.

3. **Förbättra informationsspridningen till medborgare och företag och vindkraftens förutsättningar i varje kommun och möjlighet till påverkan och engagemang.**

Förslag på möjliga kommunikationsvägar och engagemang har tagits upp genom föredrag. Workshop med förslag på olika kommunikationsvägar har genomförts. Medborgar- och intresseföreningar, myndigheter och företag har medverkat och uttryckt hur de önskar att kommunikationen förbättras.

4. **Förbättra samarbetet mellan kommuner för regional planering av vindkraft.**

19 kommuner har träffat varandra och delat med sig svårigheter som finns i deras kommuner. Detta stimulerar samarbete.

5. **Inspirera kommuner utanför Skåne att genomgå samma typ av seminarierie.**

PM:et kommer att spridas nationellt, och inspirera kommuner. En mindre upplaga av trycks upp. Fullständiga summeringar av varje seminarium och föreläsarnas presentationer finns därtill att tillgå på www.vindkraftsakademin.se

6. **Engagera de som ej medverkade på seminarierna i en rationell debatt.**

Spridningseffekt via de 75 deltagarna.

7. **Deltagande kommuner ska på ett tydligt sätt kunna beskriva vindkraftens möjligheter och förutsättningar, förtydliga kommunikationsvägar, och förbättra mellankommunala samarbeten för planering och etablering.**

Enligt de intervjuade är detta mål uppfyllt.

Effekter i samhället

1. **Kunskapsuppbyggnad** – Flera starka aktörer har varit med i framtagande av seminarieserien, och relevanta aktörer har sedan fyllt serien med innehåll. Allt finns dokumenterat.
2. **Förmedla ökad kunskap** – Genom seminarieserien har vindkraftsfrågor diskuterats och ny forskning har förmedlats.
3. **Förbättrade förutsättningar för utbyggnad** – Seminarieserien har lyft demokratifrågor och skapat forum för samtal med förankring i fokus.
4. **Samverkan** – Ett förbättrat och aktualiserat nätverk uppbyggt. Fortsatt möjlighet till samverkan skapad.
5. **Regional och lokal utveckling** – Seminarieserien har visat nya arbetssätt för arbetet med vindkraft.
6. **Komplettera kunskap** – PM för spridning

Genomförande

Skånes vindkraftsakademi har arrangerat 4 seminarier med fokus på kommunikativa problem kring vindkraft. Projektplanen beskrev vilka delar som skulle ingå och därefter har styrelsen och branschfolk fått påverka vilka föreläsare som ska medverka samt innehåll i deras föredrag. Seminarium:

1. tog upp problematik kring översiktsplaner där både Länsstyrelsen och Energimyndighetens enhet för Riksintressen medverkade. Vi frågade oss också varför vi behöver prata vindkraft, genom att en professor från Chalmers visade på vår framtida elförsörjning och produktionsgap.
2. tog upp problematik kring att få medborgarna positivt engagerade, när man nästan bara läser om negativt engagemang kring vindkraft. Samsö Energiakademi medverkade som inspiratör. VA Syd lät oss dra kopplingar till framgångar inom matinsamlingskampanjer. Malmö stad förklarade värdet av att ha internt förankrade dokument. Näringsdepartementets vindkraftssamordnare satte vindkraftsutvecklingen i Skåne i ett nationellt sammanhang.
3. tog upp problematiken kring kommunikation med medborgare och attityder. Vi pratade om Vindvals rapporter, attitydbildning och demokratisk förankring. Vi inspirerades av en kommunikatör med 15-års erfarenhet. Tankar kring ämnet ventilerades i en workshop.
4. tog upp problematik kring hur vi ser på vindkraft olika, men ändå behöver kommunicera. 9 organisationer med intresse i vindkraft bjöds in och berättade om sin syn på ämnet och vilka önskemål de har för framtiden.